

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA HUDEBNÍ KULTURY

**Písňová tvorba skladatelů nejmladší plzeňské
generace**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Alena Sýkorová

Specializace v pedagogice, obor Popularizace hudební kultury

Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Daniela Mandysová

Plzeň, 2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 2. dubna 2013

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své bakalářské práce, Doc. PaedDr. Daniele Mandysové, za všestrannou pomoc, podnětné konzultace a cenné formální i obsahové připomínky.

Na tomto místě bych také chtěla poděkovat Martinu Červenkovi, Tomáši Karpíškovi, Pavlu Samiecovi, Sáře Soukupové a Jiřímu Vyšatovi za ochotu spolupráce a poskytnutí cenných informací a materiálů, bez nichž by tato bakalářská práce mohla jen těžko vzniknout.

OBSAH

ÚVOD	2
1 KOMPOZIČNÍ ODDĚLENÍ NA KONZERVATOŘI V PLZNI	4
1.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O ODDĚLENÍ SKLADBY A DIRIGOVÁNÍ	4
1.2 KONCEPCE OBORU	4
1.3 STUDENTI, KTEŘÍ STUDOVALI ČI STUDUJÍ OBOR SKLADBA NA KONZERVATOŘI V PLZNI.....	5
1.4 JIŘÍ BEZDĚK, VEDOUcí ODDĚLENÍ SKLADBY A DIRIGOVÁNÍ.....	7
2 PROFILY SKLADATELŮ NEJMLADŠÍ PLZEŇSKÉ GENERACE	10
2.1 MARTIN ČERVENKA	10
2.2 TOMÁŠ KARPÍŠEK.....	12
2.3 PAVEL SAMIEC	14
2.4 SÁRA SOUKUPOVÁ	16
2.5 JIŘÍ VYŠATA	18
3 PÍSEŇ A JEJÍ HISTORICKÉ PROMĚNY	20
4 PÍSEŇOVÁ TVORBA	21
4.1 MARTIN ČERVENKA: ZANECHME UČENÍ.....	21
4.2 TOMÁŠ KARPÍŠEK: RENESANČNÍ ZPĚVY MILOSTNÉ	21
4.3 PÍSEŇOVÉ CYKLY PAVLA SAMIECE	22
4.3.1 Mlhy a deště	22
4.3.2 Básníkův povzdech	23
4.3.3 Nesnadné léto	24
4.3.4 Když po poli chodí smuténka.....	24
4.4 SÁRA SOUKUPOVÁ: SMUTNÉ FONTÁNY.....	25
4.5 PÍSEŇOVÉ CYKLY JIŘÍHO VYŠATY	26
4.5.1 Mokrý píseň.....	26
4.5.2 Výlety.....	27
4.5.3 Šálek poezie, která zhudebněla	27
4.5.4 Dětské písničky	28
5 ZÁPADOČESKÉ HUDEBNÍ CENTRUM	29
5.1 TRIBUNA KOMORNÍ PÍSEŇ	30
5.2 SKLADATELSKÁ SOUTĚŽ TRIBUNY KOMORNÍ PÍSEŇ	30
ZÁVĚR	32
RESUMÉ	34
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	35
SEZNAM PŘÍLOH	37

ÚVOD

Během několika posledních let dochází v plzeňském kraji ke zrodu velmi výrazných a talentovaných skladatelských osobností, v jejichž tvorbě je možno naleznout zajímavá písňová díla. Písňová tvorba je neopomenutelnou součástí prací jak českých, tak i světových skladatelů a ani ve 21. století by se na ni nemělo zapomínat, protože je stále důležitým přínosem pro celosvětovou hudbu.

Bakalářská práce nese název „Písňová tvorba skladatelů nejmladší plzeňské generace“ a toto téma jsem si zvolila ze dvou důvodů. Prvotním impulsem pro mne byla představa zajímavé a přínosné spolupráce s nadějnými a velmi úspěšnými plzeňskými skladateli, o nichž jsem během svého studia mnohé slyšela a jejichž díla jsem již několikrát obdivovala na plzeňských koncertech. Druhým důvodem je můj velmi kladný vztah k písni, který pramení z předchozího studia sólového zpěvu na ZUŠ Fryderyka Chopina v Mariánských Lázních. Kombinace těchto dvou podnětů mě přesvědčila o tom, že toto téma pro mě bude jednak zajímavou i velmi obohacující volbou.

Bakalářskou práci jsem se rozhodla rozčlenit do pěti částí. První část je věnována představení oddělení skladby a dirigování na Konzervatoři v Plzni, kde všichni skladatelé studovali či ještě nadále studují. Jednotlivé kapitoly obsahují krátké informace o koncepci oboru, celkový sumář studentů a především profil vedoucího tohoto oddělení Jiřího Bezděka. Ve druhé části poskytují profily pěti plzeňských skladatelů, konkrétně Martina Červenky, Tomáše Karpíška, Pavla Samiece, Sary Soukupové a Jiřího Vyšaty, kteří mají ve své prozatímní skladatelské tvorbě několik písňových děl. Stěžejní čtvrtá část je věnována písňové tvorbě jednotlivých skladatelů. Podávám zde podrobné informace o vzniku, textech, premiérových představeních a interpretech. Ke každé kapitole jsem se snažila připojit ukázkou z notového materiálu. V závěrečné páté části své bakalářské práce jsem se snažila zdůraznit význam institucí napomáhajících organizování koncertů, na kterých zní hudba právě začínajících hudebních skladatelů. V Plzni je tímto subjektem především Západočeské hudební centrum, kterému jsem tuto část věnovala. Součástí této kapitoly je také několik základních údajů o festivalu Tribuna komorní písň, který výrazně přispívá ke zvyšování povědomí o písňové tvorbě nejen starší, ale právě i mladé skladatelské generace v Plzni. Zároveň s tímto festivalem jsem si ve své práci nedovolila opomenout zmínku o nové skladatelské soutěži hudebního festivalu Tribuna komorní

písně, která začala výrazně podporovat vznik nových písňových cyklů u stávajících skladatelských osobností.

Cílem bakalářské práce je vytvořit ucelený obraz nejen o nastupující skladatelské generaci a její písňové tvorbě, ale zároveň poukázat i na další potřebné souvislosti.

1 KOMPOZIČNÍ ODDĚLENÍ NA KONZERVATOŘI V PLZNI

1.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O ODDĚLENÍ SKLADBY A DIRIGOVÁNÍ

Zrod nového oddělení skladby a dirigování na Konzervatoři v Plzni se datuje k 1. září 2006. Za jeho založením stojí nynější ředitel plzeňské konzervatoře, Miroslav Brejcha, který dosáhl vzniku tohoto oboru až po dlouhých třiceti letech fungování školy. Samotnému začátku však předcházelo několikaleté zamýšlení nad koncepcí studia. Historicky nejmladší skladatelský obor v České republice vede od jeho prvopočátku Jiří Bezděk, který je též autorem koncepce výuky oboru a jeho studijních plánů. Důvěra a příležitost, kterou Jiří Bezděk získal při vytváření nové a pokrokové koncepce, pokládá sám za velkou poctu a závazek, který se snaží svou neúnavnou každodenní pedagogickou prací naplňovat.

Autor koncepce oboru, Jiří Bezděk, zohledňoval při jeho tvorbě mnoho faktorů, které souvisely s organizací hudebního školství a s moderní evropskou hudební praxí. Přihlédl k tomu, že organizace hudebního školství preferuje především instrumentální obory dominující na všech stupních hudebního vzdělávání, obor skladba se na ZUŠ obvykle nevyskytuje, a proto mají žáci základních škol jen velmi malé možnosti, které by mohli využít ke kompozičnímu školení. To se uskutečňuje především formou soukromého vyučování. Jiří Bezděk se věnoval mimo jiné i soukromé výuce a konzultaci skladeb začínajících plzeňských skladatelů ještě před založením samotného oboru. O zájemcích, kteří vyhledávají neinstitutonální školení v podobě soukromého studia kompozice, se Jiří Bezděk vyjádřil takto: „*Klientela je zde velmi pestrá a její vnitřní diferenciacie se pohybuje v širokém spektru – od nadšených amatérů až po profesionální tvůrce s profesionálními ambicemi, kteří se nechtějí nebo nemohou ve vzdělávání v daném oboru institucionálně svazovat. Z uvedeného segmentu vzešel např. dnes uznávaný Vladimír Franz.*“¹

1.2 KONCEPCE OBORU

Koncepce oboru je postavena tak, aby mohly vzrůstat všechny složky kompozičního vyjadřování najednou, a to již od prvního ročníku. Od naprostého začátku

¹ BEZDĚK, Jiří. *Hlavní obor Skladba na českých konzervatořích a jeho zařazení do státního i nestátního systému hudebního vzdělávání v ČR*. Slovenská hudba, 2011, s. 71.

lze v učebním plánu najít kromě všeobecné hudební nauky i harmonii, k níž se ve druhém ročníku připojuje předmět hudební formy a analýza skladeb, ve třetím a čtvrtém ročníku je výuka rozšířena o kontrapunkt. Největší počet vyučovacích hodin obsahuje 2. a 3. ročník.

„Centrem pozornosti po celou dobu studia je výuka hlavního oboru. Zde se skutečně musí zásadně přihlédnout k individuálním schopnostem a stupni vývoje každého studenta. Nejde jen o to, aby postup byl rozvíjen od drobných skladeb až po větší hudební celky, ale aby se ústrojně rozvíjelo tvůrčí myšlení studujících. Každý ze studentů se seznámí se základy všech kompozičních technik a postupně v něm vykrytalizuje hudební jazyk, kterým se může co nejplastičtěji vyjadřovat. K tomu přispívá především učitel skladby, jeho schopnost vcítění se do myšlení studenta, nadhled a flexibilita.“² Stěžejním záměrem oboru skladba je vzdělávání komponisty na základní úrovni. Skladatel si prostřednictvím vlastní tvorby, kdy začíná od nejjednodušších kompozičních útvarů až po pokročilé formy, osvojuje technickou problematiku kompozice.

„Zde předkládáme stručný výběr z látky stanovené pro jednotlivé ročníky.

1. ročník: melodická studie, vícehlasá věta, suita z malých forem.

2. ročník: píseň, malý písňový cyklus, úpravy lidových písní, velká třídílná forma, rondová forma, variace.

3. ročník: sborové kompozice, passacaglia, sonátová forma.

4. ročník: fuga, sonátový cyklus menšího rozsahu, kompoziční studie barokních forem.

5. ročník: kombinovaná forma.

6. ročník: složitější cyklické skladby.“³

1.3 STUDENTI, KTEŘÍ STUDOVALI ČI STUDUJÍ OBOR SKLADBA NA KONZERVATOŘI V PLZNI

Do historicky prvního ročníku byli přijati dva velmi perspektivní mladí učitelé hudby Pavel Samiec a Martin Červenka, kteří absolvovali instrumentální obory na plzeňské konzervatoři. Oba dva úspěšně složili přijímací zkoušky pro obor skladba

² BEZDĚK, Jiří. Několik slov ke koncepci nového studijního oboru Skladba na plzeňské konzervatoři. Průběh prvního ročníku. In: *Mezinárodní webový sborník hudební výchovy: Region, regionální hudební kultura a regionální umělec v kontextu vývojových proměn společnosti*. č. 2. Ostrava: Ostravská univerzita, 2008, s. 17.

³ DLOUHÝ, Radek. *Kompoziční oddělení plzeňské konzervatoře – sumář prvních čtyř let existence*. Plzeň, 2011. 71 s. Diplomová práce na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni na katedře hudební kultury. Vedoucí diplomové práce Doc. MgA. Jiří Bezděk Ph.D, s. 15.

v roce 2006 skládající se z hudebně teoretického testu ze znalostí not, stupnic, intervalů a akordů, hry na klavír a předvedení vlastních skladatelských pokusů. Oba dva začínající skladatelé se velmi rychle zařadili mezi zkušené a nadané studenty, kteří získali neopomenutelný náskok. Ten spočíval v předchozích soukromých konzultacích u profesora Jaromíra Bažanta⁴ a později v intenzivní přípravě na budoucí studium na oboru skladba u nynějšího vedoucího tohoto oddělení, tj. Jiřího Bezděka. V roce 2008 rozšířil řady studentů na oboru skladba Pavel Karpíšek, který si studium na tomto oddělení vybral rok po nástupu na plzeňskou konzervatoř. Po několikaletém zvažování se na obor skladba přihlásil i Ladislav Pohořelý, který nastoupil do prvního ročníku v roce 2008. V tomto roce byl po složení rozdílových zkoušek přijat na Konzervatoř v Plzni do výše zmiňovaného oboru i Jiří Vyšata, který zde o rok později úspěšně maturuje se svým Smyčcovým kvartetem. Společně s Ladislavem Pohořelým tvořil Jiří Vyšata skupinu zástupců nejstarších, ale velmi vyzrálých studentů. K tématu studia na oddělení skladby a dirigování ve vyspělejším věku se vyjádřil Jiří Bezděk takto: *„Ano, do kompozičních studií se pouštějí také lidé, kteří již dosáhli zralého věku, a jejich skladby odrážejí jejich životní zkušenosti. Skladatelského školení si velmi váží a jejich tvůrčí výkony jsou pozoruhodné.“*⁵ U přijímacích zkoušek ve školním roce 2011/2012 uspěli tři velmi nadaní a cílevědomí studenti. Jednalo se o skladatelku a zběhlou básničku Romanu Schuldovou, talentovaného hráče na klarinet Davida Kováře a všestranně nadanou studentku Sáru Soukupovou. Ve školním roce 2012/2013 nastoupili do prvního ročníku oboru skladba dva noví perspektivní studenti Michaela Augustinová a Jakub Červený.

Novému, nejmladšímu skladatelskému oboru v České republice se podařilo za krátkou dobu své existence ukázat, že se jedná o obor, o který je evidentní zájem a z něhož se vytvořila kvalitní základna pro výjimečné a nadějné skladatele. Ti prokázali za nedlouhé období svého studia obdivuhodné skladatelské schopnosti a to nejenom při samotném studiu, ale především díky vynikajícím výsledkům v kompozičních soutěžích. Za prozatímní a nejvýznamnější vrchol skladatelského oddělení na plzeňské konzervatoři je považováno druhé místo, které obsadil Pavel Samiec, na mezinárodní skladatelské

⁴ Jaromír Bažant (1926-2009) byl významný český hobojista, klavírista, hudební skladatel a pedagog. Od roku 1962 až do roku 2002 působil jako učitel na plzeňské konzervatoři. Vyučoval klavírní improvizaci a hudební teorii.

⁵ DVOŘÁK, Petr. Pro mne není padesátka magická. *Plzeňský deník.cz* [online]. 23. 2. 2011 [cit. 2012-02-12]. Dostupné z: http://plzensky.denik.cz/kultura_region/pro-mne-neni-padesatkamagicka20110223.html#.

soutěži PREMIOS I CONCURSO DE COMPOSICIÓN „ANTÓN GARCÍA ABRIL“ v Madridu.

Věřím, že obor skladba na Konzervatoři v Plzni bude i v budoucnu posilovat schopnosti a dovednosti nových začínajících skladatelů a i nadále bude rozšiřovat řady současné nastupující české skladatelské generace.

1.4 JIŘÍ BEZDĚK, VEDOUcí ODDĚLENÍ SKLADBY A DIRIGOVÁNÍ

Nezastupitelnou skladatelskou a pedagogickou osobností, která dokázala velmi pozitivně ovlivnit vztah mladých a nadějných skladatelských talentů k hlubšímu studiu kompozice, je Doc. Mgr. MgA. Jiří Bezděk, Ph.D., jenž je zároveň historicky prvním vedoucím oddělení skladby a dirigování na Konzervatoři v Plzni.

Tento vynikající skladatel, hudební teoretik, publicista, organizátor a pedagog se narodil 26. února 1961 v Červeném Hrádku u Plzně. První seznámení s hudbou u něj započalo studiem hry na akordeon na Lidové škole umění Bedřicha Smetany v Plzni. V roce 1975 se rozhodl dále pokračovat ve studiu hry na akordeon na konzervatoři pod vedením Jaroslava Vlacha, který však po neshodách s vedením školy z Plzně v roce 1979 odešel. Jeho žáky převzal Evžen Zomer. Jiří Bezděk nakonec absolvoval v roce 1981 u slovenského pedagoga Martina Mintála. Při studiích na konzervatoři si přivydělával vyučováním na Lidové škole umění v Chrástu u Plzně. Zřejmě díky stále se zvyšujícím instrumentálním dovednostem a především kvůli skladbám plzeňského skladatele Jaromíra Bažanta, které mu jako studijní materiál předložila jeho učitelka Ludmila Rottenbornová na LŠU, ho stále více přitahovalo studium kompozice.

Po úspěšném dokončení studia na Konzervatoři v Plzni byl přijat na obor skladba k profesoru Václavu Riedlbauchovi na hudební fakultu Akademie múzických umění v Praze. Na stejné škole studoval jako druhý hlavní obor, pod vedením prof. Jaroslava Smolky a prof. Jaroslava Jiráňka, hudební teorii. Tento obor úspěšně dokončil s diplomovou prací, která byla věnována kompletní analýze IV. klavírního koncertu ve formě symfonie s podtitulem Inkantace⁶ Bohuslava Martinů. Studium skladby zakončil Jiří Bezděk koncertem pro klavír a orchestr. Oba dva obory úspěšně absolvoval v roce 1988. V roce 1991 mu byly na pražské HAMU uděleny dva magisterské tituly.

⁶ Význam slova inkantace je pověrečné zaříkávání či zažehnání. Podtitul Inkantace, jímž Martinů dvouvěté dílo označil, souvisí právě s představou zaříkání.

V doktorandském studiu se dále rozhodl pokračovat na katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty Ostravské univerzity, kde pod vedením Ilji Hurníka⁷ zpracovával disertační práci na téma „Harmonizace melodie s výsledkem homofonie s rysy tonality“. Doktorát pak úspěšně obhájil na počátku roku 2006 na Pedagogické fakultě v Praze. Nakonec byl v roce 2006 po obhajobě habilitační práce jmenován docentem pro obor hudební teorie a pedagogika na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Mezi jeho značné úspěchy lze například zařadit přehlídku soudobé hudby „Pražské premiéry 2004“, na níž zazněly s velkým ohlasem jeho *Metamorfózy*, které původně napsal na objednávku amerického souboru The Moebius Ensemble. Vytvořil hudbu k cyklu dokumentárních filmů o kulturních památkách západních Čech a česko-bavorského pomezí, který vznikl s podporou mezinárodní nadace Euregia Egrensis.

V roce 1990 byl po úspěšném konkurzu přijat na katedru hudební kultury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, kde dodnes vyučuje teoretické disciplíny, klavírní improvizaci, dějiny hudby 20. století, teorii interpretace a vede semináře analýzy skladeb. Mezi jeho nepřehlédnutelné úspěchy jistě patří ocenění za nejlepšího pedagoga katedry. Další významné ohodnocení ve své pedagogické dráze získal v roce 2008 a to za vynikající pedagogickou práci, tzv. ocenění ZČU „Oskar“. Následující rok byl ve výběrovém řízení zvolen vedoucím katedry hudební kultury v Plzni.

Kromě působení na katedře hudební kultury, Jiří Bezděk již od roku 1984 externě pracoval jako pedagog na plzeňské konzervatoři, kde doposud vyučuje hudebně teoretické disciplíny, především klasickou hudbu druhé poloviny 20. století, instrumentaci a aranžování skladeb, seminář skladby, harmonie, uměleckou praxi a skladbu. „*Vytvořil vlastní studijní koncepci a plán pro obor hudební kompozice a k němu přidružených odborných předmětů potřebných pro zahájení činnosti kompozičního oddělení plzeňské konzervatoře.*“⁸ Tento nelehký úkol mu byl svěřen ředitelem plzeňské konzervatoře, Miroslavem Brejchou, v roce 2004. Nesnadné úlohy se s nadšením ujal a v krátkém čase vytvořil studijní plány oddělení, které bylo slavnostně otevřeno v září roku 2006.

Nelze také opomenout jeho vynikající publikační činnost, do níž lze zahrnout Českou školu hry na keyboard. Zde vytvořil ucelený systém hry na klávesové nástroje,

⁷ Ilja Hurník (1922) je významný český hudební skladatel, klavírista, hudební pedagog a spisovatel.

⁸ FIALA, Jaroslav. *Portréty plzeňských skladatelů: Jiří Bezděk*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 2007, s. 25.

který patří dnes k uznávaným výukovým programům na základních uměleckých školách po celé České republice. Pro studenty katedry hudební kultury zformoval také žádané skriptum s názvem Úvod do harmonizace české lidové písně. To se dočkalo již čtvrtého rozšířeného vydání. Jiřímu Bezděkovi ovšem nechybí ani organizační schopnosti, které dokázal například tím, že byl již dvakrát zvolen předsedou Západočeského hudebního centra a je členem Asociace hudebních umělců a vědců.

Jiří Bezděk je bezkonkurenčně jednou z nejvýznamnějších osobností, která působí jak v oblasti skladatelské, tak i ve sféře hudebně-pedagogické. Věřím, že značně pozitivní byl jeho příchod do kolektivu pedagogů na katedře hudební kultury. Díky jeho přístupu a neúnavné, úspěšné skladatelské práci, která dnes přesahuje hranice České republiky, se nejenom zlepšilo všeobecné povědomí o celé Západočeské univerzitě v Plzni, ale především o katedře hudební kultury. Zintenzivnil také spolupráci s plzeňskou konzervatoří a jejich mladými nadějnými interprety. Obdivuhodná je tedy i jeho práce a čas, který věnoval na vytvoření koncepce oboru skladba na Konzervatoři v Plzni a nyní samozřejmě činnost vedoucího tohoto oddělení. Nemalé úsilí vynaložil i při výuce mladých a perspektivních studentů, kteří měli zájem o studium kompozice a jimž vypomáhal při přípravách na přijímací řízení. Díky těmto všem aspektům jsem přesvědčená, že jeho práce, jak pedagogická, tak i skladatelská, se bude i nadále rozvíjet.

2 PROFILY SKLADATELŮ NEJMLADŠÍ PLZEŇSKÉ GENERACE

2.1 MARTIN ČERVENKA

Martin Červenka je výrazným skladatelským talentem, jehož úspěch lze zařadit především do oblasti vokální hudby.

Narodil se 8. září 1984 v Rokycanech. Velká část jeho života je však spojena s městem Železná Ruda, kde žije již od dětství. K hudbě ho již odmalička vedla jeho matka Olga Červenková, která ho intenzivně podporovala v rozvoji jeho hudebního nadání a to i přes to, že se sama hudbě nikdy aktivně nevěnovala. Proto již ve čtyřech letech začal Martin Červenka docházet na soukromé hodiny hry na akordeon. O rok později zahájil výuku hry na zobcovou flétnu a v šesti letech mu učarovala hra na klavír. Ta ho natolik zaujala, že se od sedmi let věnuje pouze hře na tento nástroj. Hodiny hry na klavír probíhaly u paní učitelky Aleny Vackové na Základní umělecké škole v Nýrsku. Po dokončení základní školy v Železné Rudě a absolvování Základní umělecké školy v Nýrsku byl v roce 2000 přijat na plzeňskou konzervatoř, obor klavír, do třídy Anny Černé. Studium zde úspěšně dokončil v roce 2006. O rok později složil přijímací zkoušky na Pedagogickou fakultu Západočeské univerzity v Plzni, kde absolvoval bakalářský program s názvem Hudba se zaměřením na vzdělávání – obor sbormistrovství.

Právě v tomto období se pomalu začínal rozvíjet jeho zájem o kompoziční studium. V rámci svého studia na pedagogické fakultě tehdy docházel na hodiny soudobé hudby u Jiřího Bezděka, kterého na jedné z hodin poprosil o konzultaci své dřívější práce Nostalgické suity. V roce 2005 vyústily konzultace u Jiřího Bezděka v soukromé hodiny kompozice, kam Martin Červenka docházel společně se svým spolužákem Pavlem Samiecem. Evidentní zájem o studium kompozice a nesporný talent obou studentů se stal nakonec jedním z hlavních impulsů k založení skladatelského oddělení na plzeňské konzervatoři. Nový studijní obor skladba byl otevřen v roce 2006 a prvními studenty se stali právě oba dva nadaní studenti pedagogické fakulty, Pavel Samiec a Martin Červenka. Krátce po zahájení nového studia v říjnu 2006 se podařilo Martinu Červenkovi založit Železnorudský smíšený pěvecký sbor. „*Sborový repertoár tvoří skladby lidové, nejčastěji v moderní úpravě, autorské skladby M. Červenky, skladby duchovní i světské, spirituály, vánoční koledy, Česká mše vánoční J. J. Ryby a další. Za nedlouhou dobu své*

*existence má sbor v repertoáru kolem 65 nacvičených skladeb a na dalších pracuje.*⁹ Vytvoření pěveckého sboru a úloha sbormistra měla na Martina Červenku velký vliv, který se odrazil především v jeho skladatelském zaměření. Není tedy divu, že sborová tvorba má stále výraznější rozměr v jeho hudebních dílech a že nejraději skládá právě pro sbor.

Martin Červenka je značně ovlivněn soudobými českými skladateli, kteří se věnují sborové tvorbě. Tradiční způsob komponování, který je pro Martina Červenku charakteristický již od jeho kompozičních začátků, je také pro oblast skladby velmi příhodný a i z tohoto důvodu je mu sborová tvorba blízká. Zároveň velmi oceňuje příležitost, která spočívá v propojení teorie s praxí v rámci jeho sborové tvorby a vedení sboru v Železné Rudě, kterou považuje za neocenitelnou věc, protože se z ní může jako skladatel mnoho naučit. Pro Železnorudský smíšený sbor již vytvořil dílo s názvem Lidové písně pro redukovaný sbor. Mezi jeho sborovou tvorbu patří dále cyklus Tři duchovních zpěvů, který byl vytvořen pro sbor Nová česká píseň v roce 2008, skladba byla o dva roky později oceněna čestným uznáním na Festivalu sborového umění v Jihlavě. Pro plzeňský dětský sbor Ko.Mar zhotovil cyklus koled s názvem Koledy pro dětský sbor a aranž písně Franka Sinatry „My Way“, která se umístila ve stříbrném pásmu na aranžérské soutěži Jirkovský písňovar 2008. Důkazem Červenkovy hudební všestrannosti je i 1. místo v oboru sólový zpěv, které získal v celostátní soutěži pedagogických fakult v roce 2011 pod vedením doc. PaedDr. Daniely Mandysové.

Za nejdůležitější pokládá Martin Červenka ve skladbách harmonickou složku. *„Veškerá krása hudby záleží na esteticky prožité a vyjádřené harmonii. Estetiku nacházím jak v konsonancích, tak v disonancích. Proto nerozděluji své oblíbené skladatele na období, ale jejich estetickému přístupu k harmonii. Tedy Mozart, Chopin, Debussy, Poulenc, Šostakovic, Messiaen a další. Z výběru bych nejraději vyzdvihnul asi F. Poulenca, který má pro harmonii velký cit. Stejně tak se mi líbí jeho hravost ve skladbách.*¹⁰

Martin Červenka momentálně vyučuje na ZUŠ v Nýrsku a to hru na klavír, keyboard a hudební nauku. Zároveň zde vede pěvecký sbor. V únoru 2013 se Martin Červenka zúčastnil Mezinárodního festivalu soudobé hudby s Cenou Zdeňka Lukáše

⁹ *Evropský festival duchovní hudby Šumava-BayerischerWald* [online]. 2008 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.fdh.sumavanet.cz/fdh/cs/ucastnici10.html>.

¹⁰ DLOUHÝ, Radek. *Kompoziční oddělení plzeňské konzervatoře – sumář prvních čtyř let existence*. Plzeň, 2011. 71 s. Diplomová práce na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni na katedře hudební kultury. Vedoucí diplomové práce Doc. MgA. Jiří Bezděk Ph.D, s. 50.

Cantiveris Praga¹¹, kde se představil jako sbormistr Komorního sboru českých muzikantů. Na tomto festivalu byl po právu ohodnocen Cenou Zdeňka Lukáše.

2.2 TOMÁŠ KARPÍŠEK

Tomáš Karpíšek se narodil 7. srpna 1991 v Plzni. Záliba v hudbě a hudební nadání v jeho rodině sahají až k jeho prarodičům, kteří oba dva studovali na konzervatoři. Babička hrávala na cimbál a klarinet v Kroměříži, dědeček studoval hru na klarinet v Brně, shodně pak pracovali jako ředitelé na Základní umělecké škole v Chrástu u Plzně. Z jeho rodičů má velmi blízký vztah k hudbě především otec Milan Benedikt Karpíšek, inženýr matematiky, který dva roky studoval postgraduálně kompozici na Akademii múzických umění v Praze. Je proto více než pochopitelné, že díky svému výjimečnému hudebnímu zázemí byl již od raného dětství veden ke studiu hudby. O prvních hudebních krocích, které dnes patří mezi nezastupitelnou část jeho života, se vyjádřil takto: *„Ke svým prvním narozeninám jsem dostal maličkaté housličky. Sotva jsem ale trochu povyrosl, učaroval mi zvuk klavíru a ten se stal i mým prvním nástrojem. Hraji na něj dodnes a velmi rád, používám jej jako nástroj při komponování a i jako velkého pomocníka v hudební teorii, žel, jen času na cvičení již mnoho není. Mým druhým nástrojem se opět nestaly housle, ale klasická kytara. Pak jsem zcela propadl kouzlu kontrabasu.“*¹²

V pěti letech začal hrát na klavír u Martiny Hřavové, kterou po roce vystřídala Mirka Šlajerová. Od šesti let pak navštěvoval hru na klasickou kytaru, jež od roku 1999 až do roku 2006 studoval u učitele Francisca Maldonada. Výuku těchto dvou hudebních nástrojů zahájil na Základní umělecké škole v Chrástu u Plzně, kde bydlí od svého narození. K těmto dvěma nástrojům v jedenácti letech přidal ještě jeden a to kontrabas, ten se zakrátko stal jeho prioritním nástrojem. Výuka hry na kontrabas probíhala od jedenácti let na Základní umělecké škole v Chválenické ulici v Plzni pod vedením Martina Koukolíka. Ve studiu hry na kontrabas navázal u stejného učitele na Konzervatoři v Plzni, kam byl přijat v roce 2007. Od roku 2002 pokračoval ve výuce hry na klavír u Ladislava Pohořelého, kterého o tři roky později nahradil Petr Novák. V tomto období ho naplno pohltila vážná hudba.

¹¹ Festival navazuje na deset úspěšných ročníků Mezinárodního sborového festivalu „Jaro se otevírá“ a je zaměřen výhradně na soudobou sborovou tvorbu a dílo Zdeňka Lukáše.

¹² *Svět podle Jakuba* [online]. 2011 [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: <http://www.svetpodlejakuba.cz/index.php?goto=text&sekce=5aSQsmbd&tid=zuK7DKsU&lng=cz>.

Od roku 2009 spolupracoval jako kontrabasista s Plzeňskou filharmonií. Jeho poslední společné vystoupení se konalo v prosinci 2012 na koncertu v Mnichovském Gasteigu. Současně je především členem Orchesterakademie České filharmonie.

Velmi úspěšně se zúčastnil i mnoha mezinárodních a národních soutěží. Jako velký úspěch hodnotí 2. místo na 5. ročníku mezinárodní kontrabasové soutěže Františka Simandla z roku 2010, jež byla pořádána v Blatné. Ve stejném roce se probojoval do finálového kola mezinárodní kontrabasové soutěže v Brně. Následující rok získal první místo ve hře na kontrabas na XXXV. soutěžní přehlídce konzervatoří a hudebních gymnázií v České republice ve hře na smyčcové nástroje konané v Praze.

Jeho zájem se stále více obracel i k hudební kompozici. Jeho prvotinou byl malý cyklus pro komorní soubor, který nikdy nebyl proveden a byl vytvořen při studiu na ZUŠ v Chrástu. Ve třinácti letech psal dokonce scénickou hudbu pro ochotnické divadlo v Chrástu na alegorickou zvířecí hru z pera Rudyarda Kiplinga. Rok po zahájení studia na Konzervatoři v Plzni si zvolil jako druhý obor kompozici u Jiřího Bezděka. Momentálně je již v pátém ročníku. Zároveň s tímto oborem studuje první ročník na HAMU, obor kontrabas ve třídě prof. Jiřího Hudece¹³ a také si dodělává šestý ročník v Praze na Mezinárodní konzervatoři (kontrabas) ve třídě MgA. Petra Riese.

Mezi jeho výrazná a oceněná díla patří například skladba Znělka (Intráda). Ta získala druhé místo v soutěži, která byla vyhlášena městem Plzeň v souvislosti s kandidaturou na Evropské město kultury v roce 2015. Při svém studiu se také zapojil do prvního ročníku mezinárodní soutěže v Soulu, která byla organizována jako pocta českému skladateli Antonínu Dvořákovi v roce 2010. V celostátní soutěži Generace byl v tomtéž roce oceněn třetím místem za zkomponování Sonáty pro flétnu a klavír. Tomáš Karpíšek je ovlivněn zejména skladbami Petra Ebena, Dmitrije Šostakoviče, Sergeje Prokofjeva a Bohuslava Martinů. V dalších letech by se chtěl věnovat především tvorbě pro symfonický orchestr.

Ve školním roce 2011/2012 působil jako učitel hry na kontrabas na Základní umělecké škole Bedřicha Smetany v Plzni. Již mnoho let působí ve folklórní skupině Švejk-band, jehož zakladatelem a kapelníkem je jeho otec Milan Benedikt Karpíšek. S touto hudební skupinou působil na mnoha festivalech a koncertech po celé České

¹³ Jiří Hudec se narodil v roce 1953 v Brně. Od roku 1990 působí jako vedoucí skupiny kontrabasů v České filharmonii. Od roku 1980 působí jako pedagog na pražské Akademii múzických umění.

republice, ale i v zahraničí (např. Mexiko, Čína, Rusko, Kazachstán, Lichtenštejnsko, Belgie, Německo, Maďarsko, Itálie, Slovensko, aj.).

V roce 2012 se rozhodl věnovat dalšímu mimoškolnímu hudebnímu vzdělávání. Zúčastnil se mezinárodních kompozičních kurzů Postfest v Kroměříži a interpretačních kontrabasových kurzů na univerzitě v Kolíně nad Rýnem u prof. Veit – Peter Schüssler. Je aktivním členem Západočeského hudebního centra.

2.3 PAVEL SAMIEC

Jedním z nejnadanějších mladých skladatelů, kteří právě působí v Plzni, je plzeňský rodák Pavel Samiec. Narodil se 30. srpna 1984 a již v raných letech byl u něj pozorován velký hudební talent. Prvotní hudební vzdělání získal na Základní umělecké škole v Sokolovské ulici v Plzni, kde od roku 1990 navštěvoval hodiny hry na akordeon u učitelky Dany Šaškové a již tehdy se díky svému výjimečnému nadání zúčastňoval akordeonových soutěží. Hru na akordeon si zvolil kvůli svému otci, který byl a stále je vášnivým, avšak pouze amatérským hráčem na tahací harmoniku.

Bez odborného vedení zkomponoval na hudební škole dokonce i několik skladeb. Jednou z jeho prvotin byl Koncert pro klavír a orchestr, který vznikl přibližně v jeho 15 letech. Skladba nesla všechny známky kompoziční prvotiny, partitura této skladby se ovšem nedochovala. Vzhledem k jeho výjimečnému hudebnímu nadání se ve svých patnácti letech rozhodl ke studiu hry na akordeon na Konzervatoři v Plzni. V roce 2000 nastoupil do prvního ročníku do třídy profesorky Ludmily Rottenbornové. *„Během svého studia zde zaznamenal zřejmě svůj největší interpretační úspěch – v roce 2003 získal první místo na mezinárodní akordeonové soutěži ve švýcarském Reinachu. Od roku 2006 je studentem Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, kde navštěvoval nejprve akordeonovou třídu Jaroslava Vlacha a poté Mgr. Jarmily Vlachové mladší.“*¹⁴

Během svého studia na konzervatoři se rozhodl vyhledat odborníka, který by mu napomohl k dalšímu skladatelskému rozvoji. Jeho prvním učitelem se stal skladatel a pedagog Jaromír Bažant, který od roku 1962 až do roku 2002 vyučoval na plzeňské konzervatoři klavírní improvizaci a hudební teorii. Pavel Samiec nastoupil na soukromé konzultace k panu Jaromíru Bažantovi v roce 2003 a setrval u něj až do roku 2005.

¹⁴ DLOUHÝ, Radek. *Kompoziční oddělení plzeňské konzervatoře – sumář prvních čtyř let existence*. Plzeň, 2011. 71 s. Diplomová práce na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni na katedře hudební kultury. Vedoucí diplomové práce Doc. MgA. Jiří Bezděk Ph.D, s. 24.

Přerušení soukromého vyučování nastalo z toho důvodu, že Jaromír Bažant získal penzi od Ochranného svazu autorského pro práva k dílům hudebním a bylo mu zakázáno dále vyučovat.

Při studiu na pedagogické fakultě se setkal s předmětem, který se soustředil na soudobou hudbu a jehož vyučujícím byl skladatel a hudební teoretik Jiří Bezděk. Díky zajímavému studiu a osobnosti vyučujícího získal mladý začínající skladatel další impuls k pokračování ve studiu kompozice. Nejenom Pavel Samiec, ale i jeho tehdejší spolužák Martin Červenka projeví v roce 2005 zájem o další kompoziční vzdělání, jež probíhalo formou soukromých konzultací právě u Jiřího Bezděka. Vzhledem k projevenému zájmu o soukromé vyučování skladby se rozhodl Jiří Bezděk zasadit o vytvoření nového studijního oboru na konzervatoři, který by se této problematice věnoval. Do nově otevřeného oboru proto v roce 2006 nastupuje i Pavel Samiec. Za poměrně krátkou dobu zde dosáhl pozoruhodných výsledků.

V roce 2009 získal Pavel Samiec čestné uznání ve skladatelské soutěži Generace za skladbu Našeptávač – fantasie pro housle a akordeon. Následující rok získal zvláštní ocenění poroty za zkomponování koncerta pro akordeon a orchestr na Celostátní interpretační soutěži pedagogických fakult v Hradci Králové. Výjimečné uznání získal taktéž v roce 2010 a to ocenění „Plzeňský Orfeus“ od Nadace 700 let města Plzně za reprezentaci města Plzně v umělecké oblasti. V roce 2011 získal třetí místo v Celostátní interpretační soutěži pedagogických fakult ve hře na akordeon a zvláštní cenu za interpretaci vlastní skladby (Sonata da chiesa). V tomtéž roce získal druhou cenu v rámci skladatelské soutěže Tribuny komorní písně v první kategorii. Za kompoziční činnost získal v roce 2012 „Cenu Nadace 700 let města Plzně v hudební oblasti“.

„Kompoziční styl Pavla Samiece je velmi rozmanitý. Ve svých kompozičních začátcích vychází z neoklasicistních tendencí, později je ovlivněn zejména skladbami Dmitrije Šostakoviče, Alfreda Schnittkeho a Arvo Pärtea.“¹⁵ Pavel Samiec nemá nejoblíbenějšího skladatele, ale spíše si od každého vybírá jednotlivé zajímavé skladby. Komponování je pro Pavla Samiece jakýmsi filtrem jeho vnitřních pocitů a emocí, samotné skládání je součástí jeho života a nepochybně si přeje, aby jeho hudba oslovovala nadále veřejnost a aby ji lidé slyšeli a vnímali tak, jak jí slyší a vnímá i on.

¹⁵ DLOUHÝ, Radek. *Kompoziční oddělení plzeňské konzervatoře – sumář prvních čtyř let existence*. Plzeň, 2011. 71 s. Diplomová práce na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni na katedře hudební kultury. Vedoucí diplomové práce Doc. MgA. Jiří Bezděk Ph.D, s. 25.

Nemalou měrou se mimo jiné zapisuje do pedagogické a hudebně organizační sféry. Od roku 2006 působí jako učitel hry na akordeon, elektrofonické nástroje a učitel hudební nauky pro přípravné studium II. stupně na Základní umělecké škole v Sokolovské ulici v Plzni, kde vede také akordeonový soubor DAKSO. Současně působí jako učitel na Konzervatoři v Plzni, kde vyučuje harmonii, soudobou hudbu, nauku o hudebních formách a analýzu skladeb. Je jedním z členů společnosti Západočeského hudebního centra.

2.4 SÁRA SOUKUPOVÁ

Jednou z mála ženských skladatelských nadějí v Plzeňském kraji je všestranně nadaná a cílevědomá Sára Soukupová.

Sára Soukupová se narodila v roce 1995 v Tlučné. Od raného mládí byla vedena svou matkou, Gabrielou Soukupovou, k obdivu a lásce k hudbě. Její matka sama pochází z rodiny, v níž všichni hráli na hudební nástroj a i ona velmi dobře ovládá hru na kytaru a flétnu. Sára Soukupová podstoupila individuální domácí výuku, která obsahovala znalosti prvního a druhého stupně základní školy. Gabriela Soukupová učí všech šest svých dětí a to podle jasně daného řádu, díky němuž každé z nich hraje ještě na dva hudební nástroje a studuje tři nebo čtyři cizí jazyky.

Sára Soukupová začala hrát na zobcovou flétnu pod vedením své matky již v pěti letech, postupem času se naučila hrát i na altovou a na sopraninovou flétnu. V této době vznikly i její první flétnové melodie. Od šesti let chodila na soukromé hodiny houslí k rodinné přítelkyni Radce Beranové¹⁶. Od deseti let pravidelně docházela do Základní umělecké školy na ulici Chválenické v Plzni na výuku hry na housle k paní učitelce Alexandře Pelcové¹⁷.

K oběma učitelkám má začínající skladatelka velice vřelý vztah. U Alexandry Pelcové studují hru na housle i její dvě mladší sestry a za rok zahájí výuku i třetí sestra. V jedenácti letech se Sára Soukupová přihlásila na ZUŠ na Chválenické ulici v Plzni, kde se věnovala hře na klavír u MgA. Jitky Zábranové¹⁸. V průběhu výuky hry na klavír se začala Sára Soukupová stále více zajímat o skladby a způsob jejich vytváření. Rozhodla se tedy skládat vlastní melodie a doprovázet je akordy. Tato činnost ji naprosto pohltila

¹⁶ Od roku 1990 až dodnes vyučuje na plzeňské konzervatoři hru na housle a komorní hru.

¹⁷ Alexandra Pelcová je vedoucí smyčcového oddělení na ZUŠ Chválenická v Plzni.

¹⁸ MgA. Jitka Zábranová je od července 2012 ředitelkou ZUŠ Chválenická v Plzni.

a v tomto období vytvořila již několik prvních skladeb. Tyto své prvotiny přehrála paní profesorce Radce Beranové, již se skladby natolik líbily, že ji napadlo, zda by Sára neuvažovala o studiu skladby na konzervatoři. Právě v této době byla Sára Soukupová velmi úspěšná na soutěžích především z výtvarné oblasti.

Díky úspěšnému splnění komisionálních zkoušek v Praze přeskočila 7. třídu a ve 14 letech úspěšně splnila přijímací zkoušky a začala studovat na gymnáziu v Praze. Pro studium gymnázia se rozhodla především kvůli tomu, že nechtěla opustit své oblíbené předměty matematiku a fyziku, které se na konzervatoři nevyučují. V průběhu prvního ročníku na gymnáziu se postupně připravovala na přijímací zkoušky na konzervatoř, které se skládaly ze hry na klavír, teoretických vědomostí o skladatelích, testu z hudební nauky a prezentace prvních skladeb, které Sára Soukupová vytvořila v lednu 2011.

Před přijímacími zkouškami měla ještě dvě konzultace s Jiřím Bezděkem, jenž se na její skladby podíval a doporučil, co by ještě měla složit na zkoušky. Nelehkým úkolem pro Sárku Soukupovou bylo ovšem nacvičit hru na klavír, protože hrála teprve třetím rokem. Momentálně studuje třetí ročník na gymnáziu v Praze a druhý ročník oboru skladba na Konzervatoři v Plzni. Její výuka se skládá ze soukromých hodin, které jsou složeny z hodin harmonie, instrumentace a aranžování skladeb, hodin skládání, základů dirigování, kontrapunktu, vedení generálbasu, hodin klavíru a dále hodin na konzervatoři zahrnujících například dějiny hudby, které navštěvuje pouze v pondělí a úterý. Zbytek týdne se věnuje studiu na gymnáziu v Praze.

Velmi vřelý vztah projevuje Sára Soukupová k vedoucímu skladatelského oddělení Jiřímu Bezděkovi, považuje ho za velmi schopného pedagoga, který nechává každého studenta komponovat podle jeho stylu a pomáhá mu s jeho osobním rozvojem.

Mezi své skladatelské vzory by z českých komponistů zařadila například Richarda Pachmana, který ji prý i nevědomě popostrčil k dráze skladatelky, a další skladatelské hvězdy Bedřicha Smetanu a Antonína Dvořáka. Z mezinárodních komponistů (včetně dalších hvězd jako jsou Ludwig van Beethoven a Wolfgang Amadeus Mozart) obdivuje Thomase Bergersena, Rachel Portmana, Howarda Shorea a Hanse Zimmera.

V současné době nejraději komponuje písně. Momentálně dokončila třívětou sonátu pro klavír a housle a začala pracovat na sonátě pro dechový kvintet.

2.5 JIŘÍ VYŠATA

Jedním z nejvyzrálejších komponistů, které lze ještě zařadit mezi nejmladší plzeňské skladatele je Jiří Vyšata. Narodil se 29. listopadu 1965 a pochází z Humpolce u Pelhřimova. Vyrůstal v rodině veterinárního lékaře a velmi záhy u něj bylo možno pozorovat hudební vlohy. Z tohoto důvodu začal studovat hru na housle na tamější Lidové škole umění. V jedenácti letech opustil spolu se svým otcem rodný Humpolec a přestěhoval se k dědečkovi do Prachatic, kde úspěšně dokončil základní školu a následně i místní gymnázium.

Zlomový okamžik, krátkodobé ochrnutí na dolní končetiny, jež nastalo v jeho osmnácti letech, výrazně ovlivnilo jeho další budoucnost. Během léčby v plzeňské nemocnici se rozhodl navázat na studium gymnázia v Prachaticích na Vysoké škole strojní a elektrotechnické v Plzni. Roku 1991 úspěšně dokončil studia a stal se strojním inženýrem. Později se mu zde podařilo složit i doktorské zkoušky. Jako programátor působil například v závodě Turbiny podniku Škoda Plzeň, Škoda Energo, a. s., Christ Car Wash, s. r. o., a naposledy v Pilsentools až do roku 2009. V současné době je zaměstnán na Západočeské univerzitě v Plzni, kde přednáší na katedře technologie a obrábění.

Hudební talent Jiřího Vyšaty však nezůstával pozadu. I přes to, že hru na housle po čtyřech letech na Lidové škole umění ukončil, rozhodl se nadále vzdělávat ve hře na hudební nástroje sám. *„Za svůj život se sám učil na opravdu velké množství nástrojů, jmenovitě např. klavír, klarinet, heligonku, kytaru, mandolínu, banjo, zobcovou flétnu, tenorsaxofon nebo dudy. Zajímavé je jistě i spojení jeho konstrukčních schopností s hudbou. Jiří Vyšata se totiž pokoušel i sám pro sebe vyrábět nástroje. Tímto způsobem si vyrobil vlastní lyru, příčnou flétnu či pozoun.“*¹⁹ Hudební nástroje ho tedy nezajímají, jak sám tvrdí, pouze jako prostředky k vytváření tónů a zvuků, ale přitahují ho také po jejich stránce technické. Konstrukční a fyzikální stránka nástrojů ho zaujala natolik, že dokonce vlastnil i dílnu na výrobu háčkových harf.

Významné místo v jeho životě tedy obsadila harfa, kterou si sám vytvořil při účinkování v kapele Poitín. O tom, z jakého důvodu se Jiří Vyšata rozhodl hrát na harfu, se vyjádřil Jaroslav Oto Macháček, zakladatel kapely Poitín, na internetových stránkách takto: *„Chybějící harfa a dudy nám však nedávaly klid a tak jsme hledali dál. Jirka*

¹⁹ DLOUHÝ, Radek. *Kompoziční oddělení plzeňské konzervatoře – sumář prvních čtyř let existence*. Plzeň, 2011. 71 s. Diplomová práce na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni na katedře hudební kultury. Vedoucí diplomové práce Doc. MgA. Jiří Bezděk Ph.D, s. 26.

*se pokoušel na malou citeru napodobit hru Allana Stivella, nakonec si ale postavil harfu a teď nás donekonečna zdržuje svým neustálým doladováním (i když už jen jako vítaný stálý host.).*²⁰ V plzeňské kapele Poitín, která hraje hudbu Irska, Skotska a Bretaně, působil Jiří Vyšata aktivně 5 let, momentálně v ní účinkuje pouze externě. Díky kreativitě a různorodosti hudebních znalostí a nástrojů se mohl Jiří Vyšata věnovat hraní i v několika dalších nonartificiálních seskupeních, například v bluegrassové skupině Marast, swingové kapele Jazz standart Plzeň a ve známé křesťanské hudební kapele Tydlidum.

Zájem o klasickou hudbu ho však nikdy neopustil. Již v předškolním věku totiž toužil být mimo jiné i hudebním skladatelem. Krátce po třicátém roku svého života ho velmi přitahovaly imitační techniky. Při vyhledávání dalších informací našel internetové stránky pana profesora Václava Bůžka z teplické konzervatoře, od kterého se snažil o dané technice více dozvědět. Ten ho pak pozval na den otevřených dveří na konzervatoři v Teplicích a zde ho podnítil ke studiu skladby. Spolupráce vyvrcholila v roce 2003 přijetím ke studiu kompozice právě do třídy Mgr. Václava Bůžka. Po třech letech však toto studium kvůli svým psychickým problémům ukončil. Po dlouhé, přesněji dvouleté tvůrčí odmlce nakonec díky svému příteli Ladislavu Pohořelému získal kontakt na plzeňského skladatele Jiřího Bezděka a tím i důležité informace o možnosti studia kompozice v Plzni. V roce 2008 se rozhodl vykonat rozdílové zkoušky na plzeňskou konzervatoř, obor skladba, které úspěšně absolvoval. Studium se ukázalo jako výborná volba a v roce 2009 zde zdárně maturuje se svým Smyčcovým kvartetem. Jeho dílo Smyčcový kvartet Q1 zaznělo také na pátém Matiné v neděli 26. 1. 2011 v Divadle J. K. Tyla. Jako skladatel se účastnil celodenního koncertu a semináře s názvem Mladí skladatelé v muzeu Antonína Dvořáka, který se konal 30. 4. 2012. Současně spolupracoval s občanským sdružením Svět podle Jakuba, které se snaží pomáhat mladým začínajícím studentům hudby a zároveň upozorňuje na stav památkově chráněných nástrojů. V rámci této spolupráce se Jiří Vyšata podílel na provedení neobarokní suity Probuzení Barbořiných varhan a to společně s Pavlem Samiecem a Martinem Červenkou. První ze tří benefičních koncertů vážné hudby, které měly pomoci záchraně unikátních varhan z kostela svaté Barbory v Manětíně, se konal 25. listopadu 2012. Současně je členem Západočeského hudebního centra.

²⁰ *Poitín: hot Irish music* [online]. 2012 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.poitin.cz/prihody/vznik.html>.

3 PÍSEŇ A JEJÍ HISTORICKÉ PROMĚNY

Píseň prochází životem každého jedince od jeho počátku a nejinak je tomu i v našich dějinách, kdy píseň představovala jejich důležitou součást. Po našem boku nás píseň provází od zrodu naší historie, postupně se nese skrze důležité milníky lidských dějin a zastává jednu z významných funkcí vyjadřovacích prostředků. Dokáže přenášet nejenom lidské emoce, ale zachycuje i rysy jednotlivých národů.

Píseň můžeme zařadit mezi základní typy hudebního projevu. Jedná se o kratší vokální skladbu uzavřené formy, obvykle zhudebněnou lyrickou báseň, která je určena buď k sólovému přednesu bez doprovodu, nebo s doprovodem nástrojů. Hlavním znakem písně je jednoduchost a prostota provedení, která tkví ve vždy zpěvném rytmu hudby a snadno pochopitelném rýmu. Podle kompozičního schématu můžeme rozlišit malou písňovou formu, rozšířenou písňovou formu a velkou písňovou formu. Podle původu se rozlišuje píseň lidová, umělá či zlidovělá a podle funkce ji můžeme dělit například na píseň světskou a duchovní. „*Lidová píseň je spontánní zpěvní žánr, jehož tvůrcem a nositelem byly hlavně lidové venkovské a městské vrstvy; charakteristickými znaky lidové písně jsou ústní tradování, spontánnost vzniku a existence, anonymita tvůrců, specifické formální rysy, tvarová i přednesová variabilita.*“²¹ Píseň umělá se od lidové liší především větší rozmanitostí obsahu i formy. Autor je zde znám a k předávání dochází i jinými formami než pouze ústním podáním. V Evropě se umělé písně vyskytly například ve 14. a 15. století ve formě projevů tzv. truvérů a minnesengrů, jednalo se nejčastěji o různé madrigaly a balady. Velký rozkvět produkce umělých písní nastal v období hudebního romantismu v 19. století. „*Na přelomu 19. a 20. století byly lidové i umělé písně základními prostředky při formování nové, moderní písně. Do umělecké písňové tvorby zasáhly vlivy impresionismu, expresionismu i pozdější moderní směry a kompoziční techniky 20. století, včetně vlivů mimoevropských kultur, novodobého folklorismu a objevily se i pokusy o nové atonální a atematické systémy.*“²²

²¹ *Všeobecná encyklopedie: v osmi svazcích: encyklopedie Diderot 2002. 4, k/l. 2. vyd. Praha: Diderot, 2002, s. 131.*

²² FEIFERLÍKOVÁ, Romana. Fenomén píseň. In: *Prizma: I. ročník interdisciplinárnej konferencie*. Žilina: Žilinská univerzita, 2011, s. 1.

4 PÍŠŇOVÁ TVORBA

4.1 MARTIN ČERVENKA: ZANECHME UČENÍ

Ve skladatelské tvorbě Martina Červenky se vyskytuje pouze jeden písňový cyklus „Zanechme učení“. Jedná se o soubor čtyř písní (Rada otce synovi, Zanechme učení, Prosba toulavého studenta a Písnička o oslu) pro baryton a klavír. Cyklus, který se line v příjemném renesančním duchu, vznikl v roce 2008 jako studentská práce v rámci studia oboru skladba na plzeňské konzervatoři. Martin Červenka zkomponoval písňový cyklus na sbírku středověkých a renesančních studentských textů. Přesné pojmenování sbírky si již skladatel nepamatuje, ale stejně jako Pavel Samiec, ji měl vypůjčenou od profesorky na plzeňské konzervatoři Blanky Hejtmánkové. Premiéra písňového cyklu Zanechme učení se konala dne 24. listopadu 2008 v Západočeském muzeu v Plzni v podání barytonisty Stanislava Krejčířika a klavíristy Jiřího Peška.

4.2 TOMÁŠ KARPÍŠEK: RENESANČNÍ ZPĚVY MILOSTNÉ

Tomáš Karpíšek má prozatím ve své skladatelské tvorbě pouze tento písňový cyklus určený pro soprán a klavír. Cyklus obsahuje šest písní: Znavené oči, Já krahujíčka bédná milovala, Ve stínu stromů, Strambotto, Malý slavík a Už se netěším. Jako textovou předlohu si vybral tematicky i jazykově zajímavé básně velikánů italské renesanční poezie (Francisco Petrarca, Nina Siciliana, Torquato Tasso, Domenico di Giovanni, Rinaldo d'Aquino) z knihy Navštívení krásy – italská renesanční lyrika.

8 *pp* *semplice con dolore*

Znave né oči když vás pozve dám, kváří té jež vám vzala vše chenu

pp simile

Ukázka z písně Znavené oči

Cyklus Renesanční zpěvy milostné vytvořil Tomáš Karpíšek v roce 2009 při studiu oboru skladba na Konzervatoři v Plzni. Autor sám ho popisuje jako syntézu středověkých a renesančních církevních modů a to zvláště aiolské, dórské, lydické, mixolydické a novodobé klasicko-romantické harmonie. Každá ze skladeb má svou specifickou náladu. Píseň Znavené oči má rozechvělý ráz, následující skladba s názvem Já krahujíčka bédná milovala zase odkrývá rozhněvanost a zároveň lítost nad ztrátou. Píseň Ve stínu stromů naladí posluchače na milostnou strunu. Následující skladba Strambotto odlehčuje náladu svým humorným charakterem. Poslední dvě písně uzavírají cyklus milostně pastorální náladou. Propojovacím elementem je zde všudypřítomná milostná tematika. Ještě před uvedením celého cyklu byl na jednom z koncertů představen výběr některých písní cyklu. Datum a místo konání tohoto koncertu si již autor nepamätuje. Premiéra celého cyklu pak proběhla, dle informací skladatele, 31. října 2012 na Dnech soudobé hudby v sále Bohuslava Martinů v Praze. Interpretace pěveckého partu se ujala studentka pedagogicko-uměleckého oboru sólový zpěv na katedře hudební kultury Pedagogické fakulty ZČU v Plzni, Adéla Lučanská, na klavír doprovázela profesorka Konzervatoře v Plzni Věra Müllerová.

4.3 PÍŠŇOVÉ CYKLY PAVLA SAMIECE

4.3.1 Mlhy a deště

Pavel Samiec je dalším významným mladým plzeňským skladatelem, který má ve své tvorbě již několik písňových cyklů. Nejstarší písňový cyklus „Mlhy a deště“ zahrnuje tři písně (Mlhy a deště, Posedlost a Zimy šedivé) pro alt a klavír na texty Charlese Baudelaira. Tohoto osobitého francouzského autora poezie a jednoho z hlavních představitelů prokletých básníků si skladatel vybral především z toho důvodu, že velmi obdivuje jeho dílo. Ponurost a upřímnost textů se odráží i v rázu celé skladby. Zároveň je pro ni typický výrazný part klavíru. Písňový cyklus Mlhy a deště vznikl v roce 2007 jako kompoziční úkol od Jiřího Bezděka a je věnován zpěvačce Zuzaně Seibertové. Premiéra tohoto cyklu se konala dne 14. února 2007 v Západočeské galerii Masné krámy v Plzni. Interpretace písňového cyklu Mlhy a deště se ujala zpěvačka Miroslava Kalousová společně s klavírním doprovodem Martina Červenky.

Mlhy a deště

10 Moderato ♩-72

Alt

Zi -- mi še -- di --

mf

Pno.

mf

Leo * Leo * Leo *

Ukázka z písně Mlhy a deště

4.3.2 Básníkův povzdech

Historicky druhý písňový cyklus s názvem „Básníkův povzdech“ obsahující celkem šest písní (Vytrvám, Pastýřská, Básníkův povzdech, Pijácké mravy a Mnichovská rada) pro tenor a klavír vytvořil Pavel Samiec v roce 2008. Stejně jako u předchozích skladatelů se jedná o kompoziční úkol v rámci studia oboru skladby na Konzervatoři v Plzni. Úkolem bylo zhotovit písňový cyklus na církevní mody. Pavel Samiec se rozhodl využít texty středověké, studentské a anonymní poezie, kterou získal z knihy od profesorky na Konzervatoři v Plzni Blanky Hejtmánkové. Premiéra písňového cyklu se uskutečnila 9. prosince 2009 v Západočeské galerii Masné krámy. Jednotlivé písně zazpíval barytonista Miroslav Bartoš a klavírní part hrála Zora Ponicová.

T

mf Lás - ky ry - tí - ťem jsem kdy - si byl a

Pno.

mp

Ukázka z písně Vytrvám

4.3.3 Nesnadné léto

Další, v pořadí třetí písňový cyklus „Nesnadné léto“ zkomponoval Pavel Samiec v roce 2008. Jednalo se o soubor čtyř písní (Nesnadné léto, Zimní, Budeme bílé kroky počítat a Most) pro alt, klavír a akordeon. Pavel Samiec si zvolil opět poezii jemu velmi blízkého a oblíbeného básníka Jana Skácela. Písňový cyklus byl vytvořen z důvodu závazku vůči Miroslavě Kalouskové, která se velkou měrou podílela na provedení prvního písňového cyklu Mlhy a deště. Premiéra se uskutečnila dne 19. května 2009 v Západočeské galerii Masné krámy. Zpěvu se ujala již výše zmiňovaná talentovaná zpěvačka Miroslava Kalousková, za klavír usedla Hana Bezděková a pro akordeonový doprovod se rozhodl sám skladatel písňového cyklu Pavel Samiec.

The image shows a musical score for the song "Nesnadné léto". It consists of three staves: a vocal line (A), a piano accompaniment (Pno.), and an accordion accompaniment (Acc.). The vocal line starts at measure 14 and includes the lyrics "Na stro - mech" with a dynamic marking of *mf* and the instruction "cantabile". The piano accompaniment features a complex rhythmic pattern with a dynamic marking of *mf*. The accordion accompaniment has a dynamic marking of *p*. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings.

Ukázka z písně Nesnadné léto

4.3.4 Když po poli chodí smuténka

Prozatím nejmladší písňový cyklus vytvořil Pavel Samiec v roce 2011 a to v rámci prvního ročníku skladatelské soutěže Tribuny komorní písně. Písňový cyklus „Když po poli chodí smuténka“ je určen pro mezzosoprán a klavír. Jedná se o soubor pěti písní: Chvíle, Otázka, Vteřina v ledu, Příliš čistý sníh a Smuténka. Písně byly opět zkomponovány na poezii Jana Skácela. S tímto písňovým cyklem nakonec obsadil ve skladatelské soutěži vynikající druhé místo. Jeho vítěznou skladbu výstižně okomentovala v Hudebních rozhledech, měsíčníku o hudební kultuře, Mgr. et Mgr. Romana Feiferlíková, Ph.D., předsedkyně ZHC a pedagožka katedry hudební kultury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni.

Largo ♩ = 50 Pavel Samiec

Soprano *mp* Za žá - dnou prav - du na svě - tě

Piano *p*

Ukázka z písně Chvíle

„Ve své skladbě se neomezuje na sledování logikou přesně vymezeného hudebního jazyka, ale v duchu postmoderny jakoby téká od romantického pojetí až po pärtovské Tintinnabuli. Zadaný cyklus na verše Jana Skácela tak podnítl v porotě živou diskusi, která odrážela fakt, že zásada respektování jediného kompozičního stylu v rámci jedné skladby ještě není zdaleka přežitá a že tedy postmoderní výrazová pestrost není jen pouhé východisko pro ničím nelimitované kompoziční prostředí.“²³ Premiéra písňového cyklu měla proběhnout na zahajovacím festivalovém koncertu v rámci 11. ročníku festivalu Tribuna komorní písně na téma „Česká poezie v komorní písni“ a to 1. října 2012 v sálu A. Dvořáka v Domě hudby. Cyklus zde nezazněl a dosud čeká na své provedení.

4.4 SÁRA SOUKUPOVÁ: SMUTNÉ FONTÁNY

Do písňové tvorby talentované skladatelky Sáry Soukupové lze prozatím zařadit pouze písňový cyklus Smutné fontány pro soprán a klavír. Jedná se o soubor šesti písní (Smutné fontány, Život, Dívám, Čas, Narcisům a Má duše) na texty renesančních a barokních autorů, Francesca Petrarce (Život), Giordana Bruna (Čas), Roberta Herricka (Narcisům) a sira Edwarda Dyera (Má duše). Zbývající dvě písně Smutné fontány a Dívám jsou vytvořeny na texty anonymních básníků.

♩ = 85
con sentimento

Voice *mf* Ne - pla - čte smut - né fon - tá -

Piano *mf* *mp*

Ukázka z písně Smutné fontány

²³ FEIFERLÍKOVÁ, R. Skladatelská soutěž Tribuny komorní písně. *Hudební rozhledy*, 2012, s. 17.

Texty k písním si začínající skladatelka vybrala z důvodu jejich nadčasovosti a hloubky. Cyklus vznikl v roce 2012 jako kompoziční úkol v rámci studia církevních modů a to ve druhém ročníku oboru skladby na Konzervatoři v Plzni, ve třídě Jiřího Bezděka. Každá z písní je v jednom církevním modu.²⁴ Inspiraci při komponování hledala Sára Soukupová v samotných básních, jejichž charakter se snažila obtisknout i do melodie skladby. Premiéra písňového cyklu *Smutné fontány* se uskutečnila pod záštitou Západočeského hudebního centra v pondělí 18. června 2012 v sále Západočeského muzea v Plzni. Klavírního partu se ujala profesorka Zdeňka Ledvinová a ve zpěvu jednotlivých písní se střídaly sopranistky Hana Holodňáková a Mahulena Vodárková.

4.5 PÍSŇOVÉ CYKLY JIŘÍHO VYŠATY

4.5.1 Mokré písně

Jiří Vyšata se rovněž řadí do skupiny mladých skladatelských osobností v Plzni. V jeho tvorbě nalezneme hned několik písňových cyklů. První písňový cyklus „Mokré písně“ pro soprán, harfu a zobcovou flétnu vytvořil v roce 2005. Jedná se o soubor pěti písní: *Pramen*, *Vřídlo v horách*, *Rosa*, *Moře* a *Děšť*. Jiří Vyšata se v tomto cyklu rozhodl zhudebnit texty jeho osobní přítelkyně a znamenité překladatelky Renaty Ferstové. Jedná se o soubor umělečných písní, které sám popisuje jako zcela prosté a nerafinované. Částečná premiéra tohoto písňového cyklu proběhla v rámci absolventského koncertu Petry Kamenické a Zuzany Princové a to 20. května 2009 v Západočeské galerii Masné krámy. Na tomto koncertě zazněly písně *Děšť* a *Moře*. Klavírní doprovod zde zajišťovala Hana Bezděková a pěveckého provedení se ujala sopranistka Petra Kamenická.

2

S. ¹⁵
f v še-ru ti-cha stří - br - ný pra-men svá kří - dla

Hp. *p*

Ukázka z písně *Pramen*

²⁴ Dórský modus, mixolydický modus, frygický modus, lydický modus, aiolský modus a jónský modus. Církevní mody nebo také církevní stupnice se hojně využívaly v evropské středověké hudbě, například v Gregoriánském chorálu.

4.5.2 Výlety

Mezi další písňovou tvorbu Jiřího Vyšaty lze zařadit dílo s názvem „Výlety“, které vytvořil v roce 2010. Jedná se o album drobných skladeb nonartificiální hudby pro klavír, které se snaží vyjádřit výletovou náladu. Nacházejí se zde skladby ve stylu blues, foxtrot, rock, tango, rock'n'roll, slow rock, ragtime, salsa, boogiewoogie, swing a tresh metal. Skladby jsou řazeny podle několika aspektů a to podle technické náročnosti, mimohudebního programu a historického hlediska. Nacházejí se zde také dvě písně s názvem Liška a Blues pro múzu na vlastní skladatelův text. Jiří Vyšata klade důraz na dramaturgické hledisko, snaží se zde o průběžné střídání stylů, tónin a obměňování melodií. Album obsahuje celkem šestnáct skladeb: Loudavá procházka, Liška, Holky, Na horské chatě, Těžký batoh, Na vlak, Koupání, Kolesový parníček, Party, „Necejtim“ nohy, Blues pro múzu, Severní Amerika 19. století, Jižní Amerika 20. století, Cadillac, Velkoměsto, Do kosmu!. Premiéra prozatím nebyla provedena.

35

Na Tá-bor-ský sil-ni-ci mů-že-te vi-dět
Na per-ník si liš-ka-ne-se py-tel ko-ře-ní

Ukázka z písně Liška

4.5.3 Šálek poezie, která zhudebněla

Ve stejném roce, v jakém vzniklo album Výlety, zkomponoval Jiří Vyšata cyklus s názvem „Šálek poezie, která zhudebněla“. Soubor obsahuje pět písní (Šach mat, Pár vteřin života, Sansnom, Rozverná, Sen či skutečnost?) pro alt a klavír, v nichž zhudebnil básně své snoubenky Martiny Houskové.

4

Rubato
Přednášet: Když hraješ šachy na desce bez ... prohraješ
bílých políček černými figurkami, ...

Rubato - synchronizovat s recitací a obdobně i dále
(figurkami...)

Ukázka z písně Šach mat

Smutný ráz mají především krajní části, které jsou zhudebněny ve stylu moderní klasické hudby, prostřední části jsou méně závažné a pohybují se na hranici mezi umělé a neumělé hudbou. Je zde učiněn pokus o hudební kubismus a surrealismus. Premiéra tohoto díla proběhla 8. března 2011 v Domě hudby v Plzni. Pěvecky interpretovala tento cyklus zpěvačka Marcela Brožová s klavírním doprovodem Lukáše Turka.

4.5.4 Dětské písničky

Mezi písňovou tvorbu Jiřího Vyšaty lze také zařadit soubor čtyř dětských písní (Krokodýl, Přespolní běh, Naše koza, Lvouni) s názvem Dětské písničky.

Mírně rychle ♩ = 100

D A7 D Em A

Zpěv

Ko - lik a - si zu - bí v tla - mě má pan kro - ko - dýl?

Piano

Ukázka z písně Krokodýl

5 ZÁPADOČESKÉ HUDEBNÍ CENTRUM

Mladý a nadějný hudební skladatel, který se soustředí na komponování zejména umělé hudby, to v dnešní době nemá příliš jednoduché. I když se jedná o vynikajícího umělce, jenž naplno využívá ke své tvorbě velké dávky představivosti, vlastních zkušeností, znalostí a hlavně neobyčejného a individuálního talentu a díky všem těmto významným složkám pak vytváří hodnotná a krásná díla, tak u něj převládá především potřeba ukázat svou tvorbu co nejširší škále posluchačů a to s úmyslem pocítit potřebnou zásluhu či ocenění a získat tím také názor na svou práci. Začínající hudební skladatelé jsou tedy významně závislí na hudební kultuře ve své zemi a to především ve svém regionu, kde začínají překonávat první hudebně-organizační bariéry. Jednou z nich může být právě prostoupení do vědomí posluchačů prostřednictvím koncertů, na nichž zazní jejich vlastní díla. Sám se může obrátit na různé druhy agentur, hudebních soutěží, hudebních center nebo festivalů, které mu mohou pomoci koncert uspořádat. Nejenom začínající plzeňští hudební skladatelé, kterým se v této práci věnuji, ale i další mladí umělci po celém světě jsou podporováni při svých počátcích zejména institucí, na které studují a dalšími organizacemi, které s ní spolupracují.

Jedním takovým nezastupitelným subjektem, který významnou měrou pomáhá při prvních kariérních krůčcích mladé skladatelské generace v Plzni, je Západočeské hudební centrum. Tato instituce se předně soustředí na organizování koncertů umělé hudby. *„Na koncertech jsou prezentovány zejména skladby soudobých autorů, přičemž je velký prostor věnován hlavně prezentaci hudebních novinek z dílen převážně západočeských skladatelů.“*²⁵

Západočeské hudební centrum (dále jen ZHC) vzniklo v roce 1990 jako občanské sdružení, jehož základní snahou je provádění komorních děl současných autorů, kteří mají určitou spojitost s Plzeňským krajem či se samotným městem Plzeň. Od roku 2009 je jeho předsedkyní Mgr. et Mgr. Romana Feiferlíková, Ph.D. Centrum spolupracuje s katedrou hudební kultury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity, s Konzervatoří v Plzni, se základními hudebními školami, s Českým rozhlasem v Plzni a Plzeňskou filharmonií. Významná je také spolupráce ZHC s muzikologickým institutem v Regensburgu. Ročně ZHC zorganizuje kolem 10 koncertů komorní hudby, na něž jsou zváni věhlasní umělci.

²⁵ FEIFERLÍKOVÁ, Romana. Západočeské hudební centrum v Plzni – regionální centrum. In: *Mezinárodní webový sborník hudební výchovy*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2011, s. 67.

Zároveň s nimi se však objevují i interpreti regionální či začínající. Na těchto koncertech můžeme slyšet nedávno vzniklé skladby, ale i nové nastudování starších skladeb. Centrum nejen popularizuje díla mladé i starší západočeské skladatelské generace, ale také samotné komponisty sdružuje. Jedním z významných členů výboru ZHC je také Mgr. Pavel Samiec.

5.1 TRIBUNA KOMORNÍ PÍSNĚ

Velkou pozoruhodností a ojedinělostí ZHC, která si žádá ocenění a již jsem vzhledem k tématu své bakalářské práce nemohla opomenout, je organizování neobvyklého festivalu Tribuna komorní písně. Festival je pořádán jako bienále a jeho první ročník byl uskutečněn v roce 1992. Obsahem tohoto festivalu je prezentace komorní písně s doprovodem jednoho nástroje, kdy každý z interpretů má k dispozici 40-45 minut na své vystoupení. „*Podmínkou pro zařazení interpreta na festival je také jím navržený koncertní program složený výlučně z písňové literatury, a to české i světové provenience, který musí zahrnovat písňový cyklus soudobého českého autora. Koncertní program musí alespoň okrajově reflektovat vyhlášené téma pro konkrétní ročník festivalu.*“²⁶ V roce 2010 proběhl již 10. ročník festivalu Tribuna komorní písně provázaný tématem „Inspirování renesancí“, které upozorňovalo na to, že v roce 2010 uběhlo již 440 let od úmrtí Jana Amose Komenského. Na závěrečném koncertu vystoupila sopranistka Gabriela Pechmannová a její vynikající klavírní partnerka Zdeňka Ledvinová.

5.2 SKLADATELSKÁ SOUTĚŽ TRIBUNY KOMORNÍ PÍSNĚ

Z důvodu toho, že se festival Tribuna komorní písně koná pouze jednou za dva roky, rozhodli se jeho pořadatelé podpořit vznik nových písňových cyklů nebo samostatných rozsáhlých písni prostřednictvím skladatelské soutěže. Na finálovém koncertu 10. ročníku festivalu Tribuna komorní písně bylo vyhlášeno téma pro rok 2012, tj. „Česká poezie v komorní písni“ a společně s ním byla zveřejněna pravidla a zadání nově vzniklé soutěže.

Soutěžícím bylo dáno jasné zadání, přičemž základem bylo vytvoření komorní písně či písňového cyklu pro sólový hlas s doprovodem klavíru nebo jiného akordického nástroje (s výjimkou varhan), které musí respektovat dané ústřední téma festivalu na právě

²⁶ FEIFERLÍKOVÁ, Romana. Fenomén píseň. In: *Prizma: I. ročník interdisciplinárnej konferencie*. Žilina: Žilinská univerzita, 2011, s. 5.

probíhající rok, a pro něhož není stanoveno minimální trvání skladby či cyklu. Komponista může do soutěže přihlásit maximálně dvě skladby, kdy každá ze skladeb či cyklů může trvat do 15 minut. Texty, které autor zhudebňuje, musí vycházet z původní české poezie v českém jazyce a to bez omezení období s tím, že jsou vyloučené překlady. Soutěžní skladba nesmí být realizována veřejně, nesmí být vydána tiskem a ani hudebními nosiči.

Skladatelská soutěž festivalu Tribuny komorní písně je členěna do dvou kategorií. První kategorie je pro skladatele do 30 let a druhá pro skladatele nad 30 let, pro obě kategorie platí stejné zadání a stejná pravidla. Soutěž je zcela anonymní – partitura je pořadateli označena heslem, osobní data jsou v zalepené obálce přiložené k partituře a ta je označena stejným heslem jako partitura, na obálce a partituře je vyznačena soutěžní kategorie.

V historicky prvním ročníku skladatelské soutěže Tribuny komorní písně byly skladby hodnoceny odbornou tříčlennou porotou, do níž v roce 2011 zasedl Doc. Mgr. et MgA. Jiří Bezděk, Ph.D. – předseda poroty, vedoucí katedry KHK FPE ZČU v Plzni, Doc. Mgr. Eduard Douša, Ph.D. – FF UK Praha, Ústav hudební vědy a Doc. MgA. Jan Grossmann – katedra hudby humanitní fakulty Žilinské univerzity. Z přihlášených skladeb byly vybrány 3 nejlepší z každé kategorie. Porota sledovala především originalitu českého jazyka a respekt autorů k uznávaným charakteristikám písňového žánru, které tkví v harmonii mezi složkou hudební a textovou. První a třetí místo v první kategorii nebylo obsazeno. Druhé místo obsadil nadějný skladatel Pavel Samiec, který zvítězil se skladbou „Když po poli chodí smuténka“. Ve druhé kategorii se na prvním místě umístil Jiří Pazour, druhé místo získal Jan Bernátek. Tito skladatelé se rozhodli ve svých soutěžních skladbách zhudebnit lidové texty. Na třetím místě skončil Petr Hala. Vyhlášeno bylo také čestné uznání, které získala Věra Čermáková.

Nejdůležitější intencí pořadatelů skladatelské soutěže je, aby vítězné skladby zazněly na koncertech v rámci festivalu Tribuna komorní písně a to se také podařilo. Skladatelé byli oceněni na zahajovacím festivalovém koncertu v rámci 11. ročníku festivalu Tribuna komorní písně na téma „Česká poezie v komorní písni“ dne 1. října 2012 v sálu A. Dvořáka v Domě hudby v Plzni. Na koncertu zazněly komorní písně či písňové cykly vítězných skladatelů. Na tomto výjimečném večeru vystoupili: Gabriela Pechmannová, Christina Kluge Mrázková, Vojtěch Novák a Štěpán Slavík. Finanční odměny autorům za nejlepší skladby byly poskytnuty z grantového projektu nadace Život umělce.

ZÁVĚR

Nastupující skladatelská generace v Plzni dokázala za krátkou dobu své činnosti podivuhodné schopnosti a výrazný talent, který je oceňován nejen na kompozičních soutěžích, ale i na samotných koncertech, kde zní jejich osobitá díla. V jejich tvorbě má a věřím, že i nadále bude mít, píseň své nezastupitelné místo.

Zásadní část bakalářské práce je věnována právě písňové tvorbě nejmladší plzeňské skladatelské generace, kterou jsem vzhledem k tomu, že nemám potřebné znalosti pro detailní rozbor písňových cyklů, vytvořila dle svých možností a získaných informací. Soustředila jsem se tudíž na základní údaje o jednotlivých písňových cyklech, které obsahují například výčet obsažených písní, motivaci ke vzniku cyklů a následné koncertní provedení včetně účinkujících interpretů. Každou kapitolu písňového cyklu jsem navíc pro přehlednost a větší hodnotu práce doplnila o ukázky z písní. Součástí bakalářské práce jsou i kapitoly, které mapují další rovněž velmi podstatné sféry týkající se nejmladší plzeňské generace skladatelů a jejich písňové tvorby. Věřím, že i ony jsou přínosnými kapitolami, které v celkovém měřítku práce dotvářejí komplexní pohled na vznik a konečnou prezentaci písňových děl. Pro doplnění věcných informací jsem připojila k bakalářské práci audio CD s ukázkou alespoň dvou písní *Moře* a *Děšť* z písňového cyklu Jiřího Vyšaty s názvem *Mokré písně*. Písňová tvorba ostatních skladatelů prozatím není zaznamenána.

Velmi hodnotným pramenem pro mě byla diplomová práce Radka Dlouhého, který podrobně zpracovával téma kompozičního oddělení na Konzervatoři v Plzni. Nejdůležitější byla ovšem spolupráce s jednotlivými skladateli, jež mi poskytovali nepostradatelné údaje o písňových cyklech a o jejich současné skladatelské činnosti. Zde bych chtěla zdůraznit poměrně složité získávání kontaktů. Komplikované bylo i následné zjišťování stěžejních údajů a sběr notového materiálu k jednotlivým písňovým cyklům, který jsem využila při zpracování kapitoly o písňové tvorbě. Osobně jsem měla tu možnost hovořit s velmi úspěšným plzeňským skladatelem Pavlem Samiecem, který mi nejenom ochotně sdělil veškeré informace o sobě a své písňové tvorbě, ale zároveň mi poskytl kontakty i na ostatní začínající hudební skladatele.

Pro mě osobně bylo vytváření bakalářské práce velkým přínosem spočívajícím nejen v detailním seznámení s nadějnými plzeňskými skladateli a jejich písňovou tvorbou, ale i s dalšími nepostradatelnými institucemi v Plzni. Věřím, že tato práce napomůže přiblížit písňovou tvorbu skladatelů nejmladší plzeňské generace širokému spektru zájemců o toto téma.

RESUMÉ

Cílem této bakalářské práce je ukázat a představit písňovou tvorbu nejmladší skladatelské generace v Plzni. Součástí práce jsou profily jednotlivých skladatelů. K dispozici jsou také informace o vzniku a chodu kompozičního oddělení na Konzervatoři v Plzni a o jeho zakladateli Jiřím Bezděkovi. Třetí část této bakalářské práce je věnována podrobným informacím o písňových cyklech, text je doplněn ukázkami z písní. Závěrečná část je zaměřena na Západočeské hudební centrum, které je jedním z nejvýznamnějších hudebních institucí v Plzni, jež se specializuje na organizování koncertů umělé hudby.

SUMMARY

The aim of my bachelor work is to show and introduce the song creation by composers of the youngest generation in Pilsen. The work includes individual profile of each composer, foundation information and running of composition department of Pilsen Conservatory and information about its founder Jiří Bezděk is also involved. The third part of the bachelor thesis is devoted to details about song cycles and the text is supplemented with song excerpts. The final part looks into West Bohemian Music Center which is one of the most important music institution in Pilsen and which is focused on concerts of artificial music organization.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BEZDĚK, Jiří. *Hlavní obor Skladba na českých konzervatořích a jeho zařazení do státního i nestátního systému hudebního vzdělávání v ČR*. Slovenská hudba, 2011, roč. 37, č. 1, s. 69-76. ISSN 1335-245.

BEZDĚK, Jiří. Několik slov ke koncepci nového studijního oboru Skladba na plzeňské konzervatoři. Průběh prvního ročníku. In: *Mezinárodní webový sborník hudební výchovy: Region, regionální hudební kultura a regionální umělec v kontextu vývojových proměn společnosti*. č. 2. Ostrava: Ostravská univerzita, 2008, s. 16-22. ISSN 1802-6540.

DLOUHÝ, Radek. *Kompoziční oddělení plzeňské konzervatoře – sumář prvních čtyř let existence*. Plzeň, 2011. 71 s. Diplomová práce na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni na katedře hudební kultury. Vedoucí diplomové práce Doc. MgA. Jiří Bezděk Ph.D.

FEIFERLÍKOVÁ, Romana. Fenomén píseň. In: *Prizma: I. Ročník interdisciplinárnej konferencie*. Žilina: Žilinská univerzita, 2011, s. 1-12. ISBN 978-80-554-0331-1.

FEIFERLÍKOVÁ, R. Skladatelská soutěž Tribuny komorní písně. *Hudební rozhledy*, 2012, roč. 65, č. 2, s. 17. ISSN: 0018-6996.

FEIFERLÍKOVÁ, Romana. Západočeské hudební centrum v Plzni – regionální centrum. In: *Mezinárodní webový sborník hudební výchovy*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2011. s. 67-72. ISSN 1802-6540.

FIALA, Jaroslav. *Portréty plzeňských skladatelů: Jiří Bezděk*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 2007. 40 s. ISBN 978-80-7043-628-8.

Všeobecná encyklopedie: v osmi svazcích: encyklopedie Diderot 2002. 4, k/l. 2. vyd. Praha: Diderot, 2002. 424 s. ISBN 80-86613-04-6.

Notový materiál

KARPÍŠEK, Tomáš. *Renesanční zpěvy milostné*: autorský výtisk.

SAMIEC, Pavel. *Básníkův povzdech*: autorský výtisk.

SAMIEC, Pavel. *Když po poli chodí smuténka*: autorský výtisk.

SAMIEC, Pavel. *Mlhy a deště*: autorský výtisk.

SAMIEC, Pavel. *Nesnadné léto*: autorský výtisk.

SOUKUPOVÁ, Sára. *Smutné fontány*: autorský výtisk.

VYŠATA, Jiří. *Dětské písničky*: autorský výtisk.

VYŠATA, Jiří. *Mokrě písně*: autorský výtisk.

VYŠATA, Jiří. *Šálek poezie, která zhudebněla*: autorský výtisk.

VYŠATA, Jiří. *Výlety*: autorský výtisk.

Internetové zdroje

DVOŘÁK, Petr. Pro mne není padesátka magická. *Plzeňský deník.cz* [online]. 23. 2. 2011 [cit. 2012-02-12]. Dostupné z: http://plzensky.denik.cz/kultura_region/pro-mne-neni-padesatkamagicka20110223.html#.

Český hudební slovník osob a institucí [online]. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta filozofická, 2008 [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=100074.

Evropský festival duchovní hudby Šumava-BayerischerWald [online]. 2008 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.fdh.sumavanet.cz/fdh/cs/ucastnici10.html>.

Hudební a taneční fakulta AMU [online]. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2007-2013 [cit. 2013-03-18]. Jiří Hudec. Dostupné z: <http://www.hamu.cz/katedry/katedra-strunnych-nastroju/hudec-jiri>.

Konzervatoř Plzeň [online]. c 2004-2012 [cit. 2012-12-12]. Jiří Bezděk. Dostupné z: <http://www.konzervatorplzen.cz/konzervator-plzen-vyucujici-detail.php?idUcitele=5>.

Music travelagency: Cantiveris Praga 2013 [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.agencymta-stadler.com/pages/CantiVerisPraga13.html>.

Musica: Hudební informační středisko [online]. 2011 [cit. 2012-12-20]. Jiří Bezděk. Dostupné z: <http://www.musica.cz/skladatele/bezdek-jiri.html>.

Musica: Hudební informační středisko [online]. 2011 [cit. 2013-02-20]. Jaromír Bažant. Dostupné z: <http://www.musica.cz/skladatele/bazant-jaromir.html>.

Musica: Hudební informační středisko [online]. 2011 [cit. 2013-03-05]. Ilja Hurník. Dostupné z: <http://www.musica.cz/skladatele/hurnik-ilja.html>.

Poitín: hot Irish music [online]. 2012 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.poitin.cz/prihody/vznik.html>.

Svět podle Jakuba [online]. 2011 [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: <http://www.svetpodlejakuba.cz/index.php?goto=text&sekce=5aSQsmbd&tid=zuK7DKsU&lng=cz>.

Pavel Samiec. In: *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2013-02-07]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Pavel_Samiec.

Píseň. In: *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%ADse%C5%88>.

SEZNAM PŘÍLOH

A) Obrazová příloha

- Obrázek č. 1 – tištěný program koncertu Západočeského hudebního centra ve spolupráci s Konzervatoří v Plzni ze dne 18. 6. 2012
- Obrázek č. 2 – tištěný program bakalářského koncertu Petry Kamenické a Zuzany Princové ze dne 20. 5. 2009
- Obrázek č. 3 – titulní strana písňového cyklu Smutné fontány od Sary Soukupové
- Obrázky č. 4-8 – fotografie skladatelů nejmladší plzeňské generace

B) CD příloha

- Audio CD ve formátu mp3

**Koncert Západočeského hudebního centra
ve spolupráci s Konzervatoří v Plzni**

18. 6. 2012
19,30

sál Západočeského muzea

PROGRAM

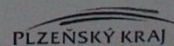
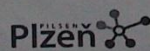
David Kovář	Variace pro klarinet a klavír	David Kovář – klarinet prof. Jana Jechová - klavír
Jan Bernátek:	Laudate Dominum	Mahulena Vodárková – soprán prof. Zdeňka Ledvinová - klavír
Tomáš Karpíšek	Svita pro kontrabas sólo - "Liturgická" 1. Praeludium, 2. Dies Irae, 3. De Profundis Clamavi, 4. Interludium, 5. Salve Regina, 6. Postludium	Tomáš Karpíšek – kontrabas
Vladimír Tichý:	Pramínek úzkosti	Hana Holodňáková – soprán prof. Zdeňka Ledvinová -klavír
Sára Soukupová	Variace pro klavír	Romana Schuldová – klavír (vstupní vystoupení do ZHC)

Zdeněk Lukáš	Duo di basso, Op. 210 1. Preludium, 2. Scherzo, 3. Postludium	Tomáš Karpíšek – kontrabas E. Aguirre - Araya - violoncello
Sára Soukupová	Smutné fontány, cyklus písní na renesanční texty pro soprán a klavír 1. Smutné fontány, 2. Život, 3. Dívám, 4. Čas, 5. Narcisům, 6. Má duše	Hana Holodňáková – soprán Mahulena Vodárková – soprán prof. Zdeňka Ledvinová – klavír
Romana Schuldová	Variace pro flétnu a klavír	Petra Brabcová – flétna (vstupní vystoupení do ZHC) Romana Schuldová – klavír

vystupující studenti jsou ze tříd profesorů:

Jindřicha Pavlíše (D. Kovář), Martina Koukolíka (T. Karpíšek), Věry Bartoníčkové (Aguirre – Araya), PaedDr. Christine Mrázkové-Kluge (M. Vodárková, H. Holodňáková); studenti skladby ze třídy Doc. Jiřího Bezděka Ph.D. (S. Soukupová, R. Schuldová, D. Kovář)

Srdečně Vás zveme na další koncert ZHC, který se uskuteční 19. září v 19,30 v přednáškovém sále Západočeského muzea v Plzni. Účinkuje Petr Nouzovský – violoncello a hosté.
Více informací na : <http://zhcplzen.disktuje.cz/>

Obrázek č. 1 – tištěný program koncertu Západočeského hudebního centra ve spolupráci s Konzervatoří v Plzni ze dne 18. 6. 2012

BAKALÁŘSKÝ KONCERT

Petry Kamenické a Zuzany Princové

z pěv. tř. Mgr. Romany Feiferlíkové, Ph.D. a Doc. PaedDr. Daniely Mandysové

**20.5. 2009
16:30 hodin**

**Západočeská galerie
Masné krámy**

Program :

- F. A. Miča (1694 – 1744) : árie Země (z kantáty Čtyři živlové) 3,59
H. Purcell (1659 – 1695) : „With sick and famish'd eyes“ (Six sacred songs) 4,34
J. Vyšata (*1965): Déšť - Moře (Mokrě písně) 3,48 ; 3,06
N. A. Rimskij-Korsakov (1844 - 1908) : Něspjaščich solnce (Romans op. 41, č.1) 1,43
A. S. Dargomyžskij (1813 – 1869) : Zastolnaja pesnja (Romansy a písně) 1,39
W. A. Mozart (1756 - 1791) : „Non so più cosa son cosa faccio“ 2,57
(árie Cherubina z opery *La nozze di Figaro*)

Petra Kamenická – soprán, klavírní spolupráce – **Hana Bezděková**

Obrázek č. 2 - tištěný program bakalářského koncertu Petry Kamenické a Zuzany Princové ze dne 20. 5. 2009

SMUTNÉ FONTÁNY

SÁRA SOUKUPOVÁ

Cyklus písní ve starých modech
pro vyšší ženský hlas a klavír

březen 2012
prof. Jiří Bezděk

Obrázek č. 3 – titulní strana písňového cyklu Smutné fontány od Sáry Soukupové

Obrázek č. 4 – fotografie Martina Červenky s Cenou Zdeňka Lukáše

(zdroj: <http://www.agencymta-stadler.com/pages/CvP2013/CvP-13-3/imagepages/image22.html>)
[2013-03-19]

Obrázek č. 5 – fotografie Tomáše Karpíška

(zdroj: <http://www.svetpodlejakuba.cz/index.php?goto=text&sekce=5aSQsmbd&tid=zuK7DKsU&lng=cz>)
[2013-03-19]

Obrázek č. 6 – fotografie Pavla Samiece
(zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:SAM_0106.JPG)
[2013-03-19]

Obrázek č. 7 – fotografie Sárý Soukupové
(zdroj: <http://kmfplzen.blog.cz/>)
[2013-03-19]

Obrázek č. 8 – fotografie Jiřího Vyšaty
(zdroj: <http://www.facebook.com/jiri.vysata.96?fref=ts>)
[2013-03-19]